

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/78/2021
Identifikačné číslo spisu:	7209212107
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7209212107.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: O. S., nar. XX.X.XXXX, bytom K. XXX, zastúpeného JUDr. Miroslavom Věrebom, advokátom, so sídlom Hrnčiarska 3, Košice, proti žalovanému: J. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, F., zastúpenému JUDr. Annou Lacovou, advokátkou, so sídlom Pražská 4, Košice, o zaplatenie kúpnej ceny, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 17C/183/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 15. júla 2020 sp. zn. 3Co/431/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 24. apríla 2018 č. k. 17C/183/2010 - 537 I. výrokom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 151.497,02 eur spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 151.497,02 Eur od 19.07.2006 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, III. výrokom priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a IV. výrokom priznal štátu náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

1.1 Súd prvej inštancie zistil, že strany sporu uzatvorili dňa 23.06.2006 kúpnu zmluvu v súlade s § 588 a nasl. Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorej žalobca ako predávajúci odpredal žalovanému v zmluve označené parcely zapísané na LV č. XXX v katastrálnom území K. za dohodnutú kúpnu cenu 152.692,02 eur. Kúpnu cenu mal žalovaný uhradiť do piatich dní od povolenia vkladu vlastníckeho práva v prospech kupujúceho. Správa katastra Košice - okolie povolila vklad kúpnej zmluvy do katastra nehnuteľností dňa 13.07.2006, pričom na prednej strane kúpnej zmluvy pod článkom III. bol perom dopisovaný dátum 12.07.2006 s poznámkou, že v zmluve došlo k oprave a táto mala byť podpísaná aj žalobcom.

1.2 Nakoľko v konaní bola spochybňovaná žalobcom pravosť jeho podpisu ako predávajúceho na prvej

strane kúpnej zmluvy v súvislosti s vykonávaním jej opravy stranami sporu a to dňa 12.07.2006 bolo v konaní nariadené znalecké dokazovanie a podľa znaleckého posudku č. X/XXXX podpis na znenie S. (žalobca) pri oprave kúpnej zmluvy zo dňa 23.06.2003 s vyššou mierou pravdepodobnosti nebol pravým podpisom žalobcu. Na základe uvedeného súd prvej inštancie tvrdenie žalovaného, že v uvedený deň (12.07.2006) mali byť obe strany sporu na Správe katastra Košice - okolie vyhodnotil ako nepravdivé, čomu nasvedčovala aj svedecká výpoveď svedka R., ktorý potvrdil skutkové tvrdenia žalobcu, že v uvedený deň pracoval v rámci Školského poľnohospodárskeho podniku Zemplínska Teplica, čomu zodpovedala aj ním vykázaná spotreba nafty. Súd prvej inštancie mal za to, že ani ďalšie tvrdenia prezentované žalovaným o vyplatení kúpnej ceny dňa 12.07.2006 v jeho kancelárii sa nezakladali na pravde, keďže aj predložené doklady (výdavkový a príjmový pokladničný blok) z toho dňa boli nedôveryhodné. Poukázal na to, že doklad nachádzajúci sa na č. l. 34 súdneho spisu sa nestotožňoval s výdavkovým pokladničným dokladom nachádzajúcim sa na č. l. 369 spisu, ktorý bol predmetom znaleckého skúmania a na tomto sa navyše nachádzal podpis žalovaného pri poznámke „zaúčtoval dňa“, pričom tieto rozpory v skutkových tvrdeniach žalovaný nedokázal odstrániť. Žalovaný nepreukázal zaplatenie kúpnej ceny žalobcovi a to ním tvrdným spôsobom o výplate v hotovosti v kancelárii na Y. ulici č. XX, keď sa podľa neho malo jednať o slovenské koruny balené, prelepované páskou z banky, keďže neskôr začal žalovaný tvrdiť, že tieto prostriedky on z banky nemal vyberať a poukázal na pôžičku od dcéry. Na týchto skutočnostiach podľa súdu prvej inštancie nič nemenili ani závery, v zmysle ktorých podpisy na výdavkovom a príjmovom pokladničnom doklade zo dňa 12.07.2006 patrili žalobcovi. Táto skutočnosť sama o sebe ešte neznamenala, že došlo k vyplateniu kúpnej ceny.

1.3 Súd prvej inštancie zhodnotiac vykonané dokazovanie dospel k záveru, že žalovaný, na ktorom bolo dôkazné bremeno preukázať ním prezentované skutkové tvrdenia hodnovernými dôkazmi, toto neunesol a nepreukázal, aby žalobcovi vyplatil doplatok kúpnej ceny v zmysle uzatvorenej kúpnej zmluvy zo dňa 23.6.2006. Súd poukázal na rozporuplnosť skutkových tvrdení v samotných výpovediach žalovaného, či už písomných alebo ústnych, pričom mal zato, že žalovaný sa začal „zamotávať“ do svojich skutkových tvrdení, ktoré sa neskôr ukázali ako nedôveryhodné.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 15. júla 2020 sp. zn. 3Co/431/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1 Odvolací súd poukázal na tvrdenia žalovaného, že žalobcovi zaplatil kúpnu cenu, čo však žalobca popieral, preto dôkazná povinnosť označiť dostatočné dôkazy na svoje tvrdenia o tom, že žalobcovi boli peniaze poskytnuté, bola na žalovanom. Podľa neho súd prvej inštancie okrem iného správne zameral dokazovanie na zisťovanie, či žalovaný v čase, kedy mal doplatiť kúpnu cenu, skutočne aj disponoval potrebnými finančnými prostriedkami. Hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie bolo v súlade s obsahom spisu ako aj so zásadami formálnej logiky a jej vyústením pokynu odvolacieho súdu obsiahnutého v skoršom zrušujúcom uznesení č. k. 3Co/260/2013-311, podľa ktorého okrem príjmového a výdavkového pokladničného dokladu bolo nutné zohľadniť aj množstvo nepriamych dôkazov spochybňujúcich vyplatenie kúpnej ceny.

2.2 Odvolací súd mal za to, že keď medzi stranami sporu pri uzatváraní kúpnej zmluvy nebol zvolený transparentný spôsob zaplatenia kúpnej ceny (napríklad prevodom z účtu), niesol žalovaný značné riziko pri preukázaní, že kúpnu cenu naozaj v hotovosti zaplatil. Samotné vyplnenie a podpísanie pokladničných dokladov samé o sebe nemôže byť v prípade pochybností absolútnym dôkazom o tom, že k výplate peňazí naozaj došlo a žalovaný musel preukázať, že ku dňu údajného doplatenia kúpnej ceny finančnými prostriedkami aj reálne disponoval, čo sa mu v rámci konania nepodarilo. Podľa odvolacieho súdu žalovaný ani v rámci svojho odvolania neprodukoval žiadne tvrdenia, ktorými by osvedčoval, že v čase doplatenia kúpnej ceny reálne a preukázateľne potrebnými finančnými prostriedkami mohol nakladať. Súd prvej inštancie komplexne zhodnotil všetky vykonané dôkazy podľa zásad zaužívaných v súdnej praxi a s jeho závermi súhlasil aj odvolací súd, ktorý napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzuje z § 420 písm. f) a z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ žiadal, aby najvyšší súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ zároveň podal návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods.

1 CSP s poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa.

3.1 Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ namietal v súvislosti s tým, že súd v konaní neuvedol svoje predbežné právne posúdenie veci v zmysle § 181 ods. 2 CSP, pričom podľa dovolateľa tento nezákonný postup súdu mal za následok vydanie prekvapivého rozhodnutia, keď súd prvej inštancie bez zjavných dôvodov a argumentov poprel pravdivosť listinných dôkazov preukazujúcich zaplatenie kúpnej ceny žalovaným žalobcovi, a na základe hodnotenia nepriamych dôkazov, dospel k záverom, ktoré tieto nepriame dôkazy vôbec nepreukazovali, a preto právne posúdenie súdom bolo v priamom rozpore s listinnými dôkazmi. Žalovaný hodnotenie súdu považoval za subjektívne, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní a ako také za nesprávne a nezákonné. Odvolací súd sa podľa dovolateľa vôbec nevenoval vysvetleniu správnosti a zákonnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie vysvetlením nesprávnosti hodnotenia preukázaného skutkového stavu, ale subjektívne a nezákonné rozhodnutie potvrdil len ďalším subjektívnym názorom bez ohľadu na objektívny skutkový stav preukázaný ostatnými listinnými dôkazmi.

3.2 Dovolateľ ďalej v dovolaní uviedol, že súdy vykonali dôkaz nahrávky vykonanej žalobcom bez vedomia žalovaného v dome žalobcu dňa 01.04.2010 na pojednávaní dňa 09.06.2016. Súd neoboznámil žalovaného s podaním žalobcu zo dňa 19.02.2016, uvedené podanie spolu s nahrávkou a jej prepisom súd žalovanému nikdy nedoručil a žalovaný tak nemal možnosť na ne adekvátne reagovať. Podľa dovolateľa po zahájení pojednávania dňa 09.06.2016 súd oboznámil strany sporu o obsahu súdneho spisu, no o doručení podania žalobcom zo dňa 17.02.2016, strany sporu neoboznámil a žalovaný o tomto podaní nemal žiadnu vedomosť. Súd o vykonaní dôkazu zaznamenal „súd prehral záznam nahraný v dome S. 01.04.2010 z usb kľúča, ktorý doložila do spisu právna zástupkyňa žalobcu, v celkovej dĺžke 1 hod 8 min. Bolo prehraných 11 min. 16 sek. a potom od 50 min. 1 sek.“ Podľa žalovaného uvedený záznam o vykonaní dôkazu nedával žiadny obraz o vykonanom dôkaze, nebolo možné zistiť, čo bolo obsahom nahrávky preukázané, čo z danej nahrávky súd považoval pre rozhodnutie o veci dôležité. Ak odvolací súd skorším uznesením zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, a uložil povinnosť vykonať dôkaz predložený žalobcom a to nahrávkou zo dňa 01.04.2010, tak zo zápisnice o pojednávaní dňa 09.06.2016, na ktorom súd prvej inštancie tento dôkaz vykonal, nemohol sa podľa dovolateľa dozvedieť o obsahu nahrávky. Žalovaný v konaní vykonaný dôkaz a jeho hodnotenia považoval za nesprávne a nezákonné, ktoré malo za následok porušenie práva na spravodlivý proces, keď súd nezaprotokoloval všetko významné, a tým neumožnil svoje vnímanie dôkazu preskúmať odvolacím súdom. Takto nedôsledné vykonanie dôkazu súdom prvej inštancie dňa 09.06.2016 nemohol pri hodnotení dôkazov využiť ani súd prvej inštancie po zmene zákonného sudcu. Ak súd hodnotil dôkaz len na základe obsahu údajného prepisu nahrávky, ktorý doložil do spisu žalobca, tak porušil právo žalovaného na spravodlivý proces, nakoľko bez akéhokoľvek dôvodu, prepis považoval za správny.

3.3 Vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov dovolateľ vytýkal aj hodnotenie samotných účastníckych výpovedí. Podľa neho žalobca neustále modifikoval skutkové okolnosti a súdy aj napriek preukázaniu pravdivosti tvrdenia žalovaného, že žalobcovi proti podpisu zaplatil kúpnu cenu, aj napriek svedectvu vedúcej odboru Okresného úradu Košice - okolie o prítomnosti žalobcu dňa 12.07.2006 v Košiciach, dôkazy predkladané žalovaným nepojali do celkového hodnotenia dôkazov. Žalobca neustále tvrdil, že si nepamätá prevzatie peňazí, že si nepamätá, že bol v Košiciach, že si nepamätá podpísanie príjmového pokladničného bloku, ako aj opravu kúpnej zmluvy. Podľa dovolateľa zo správy FN LP Košice odbor Neurológia vyplývalo, že žalobca má problémy s pamäťou, zabúda, nevie sa orientovať. Ak súd mal pritom vedomosť o zlom zdravotnom stave a žalovaný poukázal na jeho zmätočné správanie, bol podľa dovolateľa súd povinný „nepamäť žalobcu“ posúdiť cez prizmu diagnóz. Súd neposúdil jeho vyjadrenia objektívne a pri hodnotení dôkazov vyjadrenia žalobcu podložil nezákonným vyhodnotením nepriamych dôkazov. V odôvodneniach oboch rozsudkov zároveň niet žiadneho argumentu, prečo súdy neverili svedkyňi, ktorá zodpovedala za zákonnosť vykonania opravy v katastrálnom konaní, navyše jej výpoveď súdy nijako nevyhodnotili.

3.4 Za nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaný považoval spôsob vykonania dôkazu nahrávkou. Mal za to, že súd prvej inštancie nedoručil žalovanému tento dôkaz predložený žalobcom a nedoručil žalovanému ani prepis údajnej nahrávky a jeho vyhodnotenie údajnej nahrávky. Pokiaľ odvolací súd v skoršom zrušujúcom uznesení pripustil možnosť vykonania dôkazu prehraním nahrávky, tak o spôsobe vykonania tohto dôkazu nie je v spise vykonaný taký záznam, ktorý by mohol viesť strany sporu k zaujatiu stanoviska k nemu. Ak tento dôkaz vykonal

súd prvej inštancie na pojednávaní v roku 2016, ako mohol tento dôkaz zohľadniť súd po výmenne zákonného sudcu a zároveň ho nemohol hodnotiť odvolací súd

4. Žalobca sa k dovolaniu vyjadril a žiadal, aby dovolací súd odmietol resp. zamietol podané dovolanie a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP skúmala, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. V danom prípade žalovaný vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Pojemným znakom vady známosti uvedenej v § 420 písm. f) CSP je, že a) k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom, ktorý b) znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva c) v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mариaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

9. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľ videl v neaplikácii § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu prvej inštancie a teda neoboznámení s jeho predbežným právnym názorom, podľa dovolateľa tento nezákonný postup súdu mal za následok vydanie prekvapivého rozhodnutia, keď súd prvej inštancie bez zjavných dôvodov a argumentov poprel pravdivosť listinných dôkazov preukazujúcich zaplatenie kúpnej ceny žalovaným žalobcovi, a na základe hodnotenia nepriamych dôkazov, dospel k záveru, ktoré tieto nepriame dôkazy vôbec nepreukazovali, a preto právne posúdenie súdom bolo v priamom rozpore s listinnými dôkazmi.

10. K uvedenému dovolací súd uvádza, že žalovaný si nesprávne právne vyložil ustanovenie § 181 ods.

2 CSP, keďže v predmetnej veci bola žaloba podaná ešte v roku 2009 za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a vo veci bolo vykonaných niekoľko pojednávanií. Dikcia § 181 ods. 2 CSP je naviazaná na ods. 1 predmetného ustanovenia, z ktorého je zrejmé, že postup súdu v zmysle odseku 2 nasleduje vždy po otvorení prvého pojednávania (po vyvolaní veci) a nie na každom ďalšom pojednávaní. Predbežné právne posúdenie veci je sudca povinný stranám a ich zástupcom oznámiť na prvom pojednávaní. Z hľadiska výpovednej hodnoty predbežného právneho posúdenia veci je nevyhnutné, aby bolo stanovisko súdu určité a zrozumiteľné. Na jeho základe musí byť stranám a ich zástupcom dostatočne zrejmé, aký výrok rozhodnutia vo veci samej možno očakávať v nadväznosti na predbežné prejednanie sporu a prípravu pojednávania. V zmysle uvedeného sa dovolací súd nestotožnil ani s argumentáciou žalovaného, že ide o prekvapivé rozhodnutie, keďže súd prvej inštancie postupoval len v intenciách skôr zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu a na základe vykonaného dokazovania a ustálenia skutkového stavu dospel k záverom, že žalovaný nepreukázal, aby žalobcovi vyplatil doplatok kúpnej ceny.

11. Ak dovolateľ vytýka konajúcim súdom nesprávne vyhodnotenie dôkazov, táto námietka je nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania z dôvodu, že prípadné nesprávne hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

12. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania spred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442). Dovolací súd bol preto viazaný zisteniami súdov nižších inštancií ohľadom nepreukázania žalovaného o tom, že žalobcovi vyplatil doplatok kúpnej ceny v zmysle uzatvorenej kúpnej zmluvy zo dňa 23.6.2006.

13. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol prečo sa stotožnil s vyhodnotením dokazovania súdom prvej inštancie týkajúceho sa nepreukázania žalovaného, že žalobcovi vyplatil doplatok kúpnej ceny v zmysle uzavretej kúpnej zmluvy.

14. Vo všeobecnosti platí, že dokazovanie súd vykonáva na pojednávaní, ktoré sa nariaďuje za účelom prejednávania veci (zásada priamosti a ústnosti). Strana má právo byť prítomná pri dokazovaní. Na tento účel slúži predvolanie na pojednávanie, ktoré sa doručuje tak, aby mala strana najmenej päť dní na prípravu na pojednávanie. Právo vyjadriť sa k dokazovaniu je súčasťou práva na spravodlivé súdne

konanie a týka sa aj konania v prvej inštancii, aj odvolacieho konania. „Spravodlivé súdne konanie implikuje v sebe právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj pre odvolacie konanie." (2Cdo/177/2014). V zmysle vyššie uvedeného nebolo možné sa stotožniť s argumentáciou žalovaného, že nemal vedomosť o nahrávke žalobcu, keď jednak z pokynu odvolacieho súdu vyplývalo, že sa súd prvej inštancie má zaoberať touto nahrávkou ako aj z obsahu spisu bolo preukázané, že prepis nahrávky bol žalovanému doručený dňa 04.04.2016 (č. l. 408). Následne súd prvej inštancie v rámci pojednávania dňa 09.06.2016 vykonal dokazovanie aj vypočutím nahrávky, ktorá bola predložená na CD zo strany žalobcu a v rámci predmetného pojednávania mal žalovaný možnosť oboznámiť sa s týmto dôkazom, čo vyplývalo aj priamo zo zápisnice z pojednávania, kde sa samotný žalovaný ako aj jeho právny zástupca vyjadroval k predmetnej nahrávke (č. l. 429 - 430). Dovolací súd je zároveň toho názoru, že žalovaný ako strana sporu mal možnosť nahliadať do súdneho spisu a vyžiadať si tento dôkaz v dostatočnom časovom priestore, keďže od vykonania dôkazu na pojednávaní dňa 09.06.2016 do vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie uplynuli viac ako dva roky. Záverom dovolací súd uvádza, že predmetnú nahrávku súdy v základnom konaní nezahrnuli ani do odôvodnenia, keďže mali dostatok iných dôkazov, z ktorých vyplynulo neunesenie dôkazného bremena na strane žalovaného.

15. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Z rozhodnutia oboch súdov vyplýva, na základe akých skutočností dospeli k záveru, že žalovaný nepreukázal, že žalobcovi vyplatil doplatok kúpnej ceny. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

16. Zhrnúc uvedené nie je dovolacia námietka dovolateľa o porušení § 420 písm. f) CSP tým, že súdy v základnom konaní nesprávne vyhodnotili dôkazy a nerešpektovali ustanovenie § 181 ods. 2 CSP, opodstatnená. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v tejto časti odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

17. Dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, nakoľko podľa neho právna otázka týkajúca sa spôsobu vykonania dôkazu nahrávkou ešte nebola najvyšším súdom riešená.

Mal za to, že súd prvej inštancie nedoručil žalovanému tento dôkaz predložený žalobcom a nedoručil žalovanému ani prepis údajnej nahrávky a jeho vyhodnotenie údajnej nahrávky. Pokiaľ odvolací súd v skoršom zrušujúcom uznesení pripustil možnosť vykonania dôkazu prehraním nahrávky, tak o spôsobe vykonania tohto dôkazu nie je v spise vykonaný taký záznam, ktorý by mohol viesť strany sporu k zaujatiu stanoviska k nemu.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Dovolačný súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí, nie už tým, pod ktoré písmeno § 421 CSP ju podradí.

19. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

20. Najvyšší súd k položenej otázke uvádza, že dôvod, pre ktorý odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie bolo preukázanie, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, že kúpnu cenu v hotovosti, v celosti žalobcovi skutočne uhradil. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú: odvolací súd riešil a (zároveň) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3Cdo/214/2018). Odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na riešení otázky akým spôsobom je potrebné vykonať dôkaz nahrávkou. Vzhľadom na to, že dovolateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku, na ktorej založil svoje rozhodnutie odvolací súd, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie v tejto časti nie je procesne prípustné.

21. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd uzatvára, že dovolanie žalovaného ako neprípustné odmietol v časti nedôvodne namietanej existencia procesnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP podľa § 447 písm. c) CSP a vo zvyšnej časti pre nevymedzenie právnej otázky relevantnej z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP podľa § 447 písm. f) CSP.

22. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

23. Najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalovaného na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.